

hardly noticed (Voinich E.D., *The Gadfly*). У другому реченні вказівка на малість, зменшене значення слова „*streamlet*” увиразнюється контекстологічним аналізом – наявністю в контексті слів-індикаторів „*could be hardly noticed*” та „*dense trees*”, які розкривають та уточнюють демінутивне значення;

Отже, категорійне поняття демінутивності існує у мовах самих різних структур. Категорія демінутивності є універсальною, закономірно з відповідними та притаманними лише певній мові структурними та функційними диференційними ознаками.

Література

1. Бойко Н. І. Експресивна семантика: дискурсивна інтерпретація: монографія. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 200 с.
2. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 402 с.
3. Кравченко М. В. Зменшено-емоційні іменники в сучасній українській мові. Словотвірна структура слова. К. : Наукова думка, 1981. 200 с.
3. Русанівський В. М. та ін. Українська мова. Енциклопедія. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. 820 с.

УДК 1'373.612.2:646]=161.2=111

ЗООМОРФНА МЕТАФОРА У НАПИСАХ НА ОДЯЗІ УКРАЇНСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВАМИ

Н. В. Стрюк

Потрактування феномену метафори викликало дискусії протягом всієї історії мовознавчої науки. Так, хоча метафора вважається одними з найпопулярніших тропів, когнітивні лінгвісти розглядають її як продукт мови та мислення, оскільки процеси її створення та розуміння включають відображення ментальних образів [3]. У теорії релевантності, метафора визначається як явище мови та комунікації, одне поняття може бути використано для представлення іншого через схожість у логіко-семантичному плані [6]. Представники соціокультурного підходу наголошують, що метафоричність повинна розглядатись в рамках культурних спільнот, які використовують метафори [2]. На думку прихильників комплементарної теорії, лише поєднання релевантнісного, концептуального та соціокультурного підходів може пояснити, чому асоціації та образи виникають і чому вони розуміються і інтерпретуються певним чином [5]. Відповідно у поданому дослідженні метафора потрактовується як продукт мови, мислення, комунікації та культури, як фігура мови, в якій слово або фраза, які буквально позначають певний клас об'єктів чи понять, вживаються для позначення іншого на основі їх подібності або асоціації.

Тваринний світ - популярне джерело метафор. З давніх часів поведінку людей порівнювали з поведінкою тварин, щоб зобразити різні аспекти людської природи. У зооморфних метафорах у написах на одязі, люди, їх поведінка, почуття та емоції розуміються з точки зору тваринного світу, їх особливостей та характеристик, наприклад:

(1) англ. *GIRLS BITE BACK WATCH OUT*

(2) укр. *В тебе від мене МУРАШКИ*

У написі (1) дівчата асоціюються з небезпечними тваринами, які можуть *to bite* ‘вкусити’ – ‘поранити когось, зробивши невелику дірочку або мітку на шкірі’ [4]. В україномовному написі (2) метафора базується на схожості фізичного почуття збудження та руху *мурашок*, ‘невеликих комах ряду перетинчастокрилих’ [1], по шкірі.

У більшості англійських написів джерелом метафор на одязі виступає популярна домашня тварина – *sheep* ‘вівця’, наприклад:

(3) англ. *I'M THE RAINBOW SHEEP OF THE FAMILY*

У (3) метафора побудована на відомій і впізнаваній ідіомі *black sheep*, ‘людина, яка відрізняється від решти членів своєї сім'ї чи іншої групи, і яку вважають поганою чи такою, що осоромлює інших’ [4]. Веселка - символ ЛГБТ-руху. Отже, метафора надає інформацію

про те, що власник одягу є представником ЛГБТ-спільноти; крім того, його або її не приймають члени власної родини.

Зооморфні метафори в україномовних написах на одязі відзначаються більшою різноманітністю. Багато з них побудовані на асоціаціях з дикими тваринами, причому конотація може бути як негативною, так і позитивною, наприклад:

(4) укр. *З ЛИСАМИ І САМ ЛИСОМ СТАНЕШ*

У написі (4), який є українським прислів'ям, *лис* виступає метафорою хитрої, нечесної чи аморальної людини.

Популярним джерелом метафор в україномовних написах є світ птахів: деякі конкретні птахи (5), а також риси птахів загалом (6), наприклад:

(5) укр. *юний орел*

(6) укр. *Людина нібито НЕ літає, а крила має. А крила має!*

У (5) чоловік асоціюється з орлом, 'великим хижим птахом сімейства яструбових' [1], таким чином, напис характеризує власника одягу як сильну і мужню людину. Водночас, будучи рядком відомої пісні, така метафора може мати іронічний підтекст. Напис (6) - цитата з вірша відомої української авторки Ліни Костенко «Крила». Мати *крила*, 'літальний орган птахів, комах та деяких ссавців' [1], метафорично означає мати здатність робити щось надихаюче.

Отже, зооморфні метафори частіше використовуються в україномовних написах на одязі, що може впливати з того факту, що в основі традиційної масової української культури лежить сільський спосіб життя, пов'язаний із землеробством та полюванням. Перспективи подальших наукових досліджень з цього напрямку полягають у вивченні, аналізі та порівнянні інших семантичних типів метафори (антропоморфних, ботаноморфних, артефактоморфних) у написах на одязі українською та англійською мовами.

Література

1. Словник української мови. URL : <http://sum.in.ua>
2. Caballero R., Ibarretxe-Antuñano I. Ways of perceiving, moving, and thinking: Revindicating culture in conceptual metaphor research. *Cognitive Semiotics*, 2009. Vol. 5(1–2). P. 268–290.
3. Lakoff G., Turner M. More than cool reason: A field guide to poetic metaphor. Chicago : University of Chicago Press, 1989. 230 p.
4. Oxford Advanced Learner's Dictionary. URL : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
5. Tseng Ming-Yu In Defense of Complementary Perspectives on Metaphor: A Lesson From the East. *Metaphor and Symbol*, 2014. Vol. 29(3). P. 185–203.
6. Wilson D., Sperber D. Relevance theory. *Handbook of pragmatics* / Eds. I. Horn, G. Ward. Oxford : Blackwell, 2004. P. 607–632.

Підсекція

«Концептологічні та дискурсивні аспекти дослідження германських, романських та слов'янських мов»

УДК 811.111'255.4

СИМВОЛІЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ *ГЕРОЙ* В УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗКАХ: ШЛЯХИ АКТУАЛІЗАЦІЇ ТА ВІДТВОРЕННЯ

А. А. Воловик

В умовах сучасних інтеграційних процесів для ефективної крос-культурної комунікації важливого значення набувають дослідження концептосфери окремого етносу. Для виокремлення своєрідних ознак картини світу народу важливим етапом виступає вивчення концептів архаїчних текстів, зокрема текстів народних казок, та засобів їх актуалізації. В